

transect: archeologie, erfgoed, ruimte

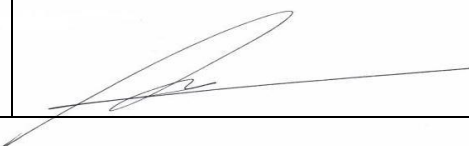
Transect-rapport 846

Uden, Udens College Gemeente Uden (Noord-Brabant)

Een Inventariserend Veldonderzoek
door middel van Proefsleuven

Auteur	E. Mol MA
Versie	Conceptversie
Projectcode	15090030
Datum	23-02-2016
Opdrachtgever	AGEL Adviseurs t.a.v. de heer S. Spapens Postbus 4156 4900 CD Oosterhout
Uitvoerder	Transect b.v. Australiëlaan 5a 3526 AB Utrecht 3976918100
Onderzoeksmelding	
Bevoegde overheid	Gemeente Uden
Deskundige namens overheid	Monumentenhuis Brabant b.v.
Beheer documentatie	Transect b.v., Utrecht

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. A. Kerkhoven (Senior KNA archeoloog)	23-02-2016	

ISSN: 2211-7067

© Transect, Utrecht

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

In opdracht van AGEL adviseurs heeft Transect in oktober 2015 een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven (IVO-P) uitgevoerd op het terrein van Udens College aan de Schepenhoek 101 te Uden (Gemeente Uden). De aanleiding van het onderzoek vormt de geplande sloop van een gedeelte van het Udens College, waarna een nieuwe vleugel aan de school wordt gebouwd. De verwachting is dat hierbij archeologisch relevante lagen aangetast kunnen worden, inclusief eventueel aanwezige archeologische waarden. In het plangebied heeft reeds een vooronderzoek plaatsgevonden waaruit is gebleken dat in het plangebied resten uit de Late-Middeleeuwen en/of de Nieuwe tijd aanwezig kunnen zijn. Op basis hiervan werd een proefsleuvenonderzoek aanbevolen (Nales 2015). Onderhavig rapport beschrijft de resultaten van dit onderzoek.

De gespecificeerde verwachting uit het vooronderzoek is door het archeologisch proefsleuvenonderzoek slechts gedeeltelijk bevestigd. De bodemopbouw zoals deze ten tijde van het vooronderzoek is aangetroffen, is zoals verwacht. Behoudenswaardige archeologische resten zijn echter niet als zodanig zijn aangetroffen.

De pleistocene ondergrond (C-horizont) in het noordelijk deel van het plangebied bestaat uit dekzand dat waarschijnlijk in een dalvormige laagte is afgezet. In het zuidelijk deel van het plangebied zijn daarentegen grindrijke rivierafzettingen aanwezig. In de top van het dekzand is een akkerlaag aangetroffen. Deze bleek echter van recentere aard te zijn, dit in tegenstelling tot de vermoedens uit het vooronderzoek.

De sporen die zijn aangetroffen bestaan met name uit sporen van recent landgebruik, banen van diepploegen en (sub)recente vergravingen. Op basis van de stratigrafie, de aard van de vulling en andere uiterlijke kenmerken dateren alle sporen hoogstwaarschijnlijk uit de Nieuwe tijd C. Met name de sporen in het zuidelijk deel van het plangebied zijn met behulp van historisch kaartmateriaal te relateren aan een 20e-eeuwse woning. Eén kuil bevat hierbij dateerbaar keramiek uit die tijd. Oudere archeologische sporen en/of vondsten zijn niet aangetroffen.

De verwachting is dat aanvullend onderzoek in het plangebied geen nieuwe, wetenschappelijk relevante, informatie zal opleveren. Op basis hiervan en de lage waardering dat het plangebied scoort, adviseren wij geen archeologisch vervoltraject, met dien verstande dat de uitvoerder van de grondwerkzaamheden volgens de Monumentenwet verplicht is om eventuele vondsten te melden bij de bevoegde overheid, in deze de gemeente Uden.

Inhoud

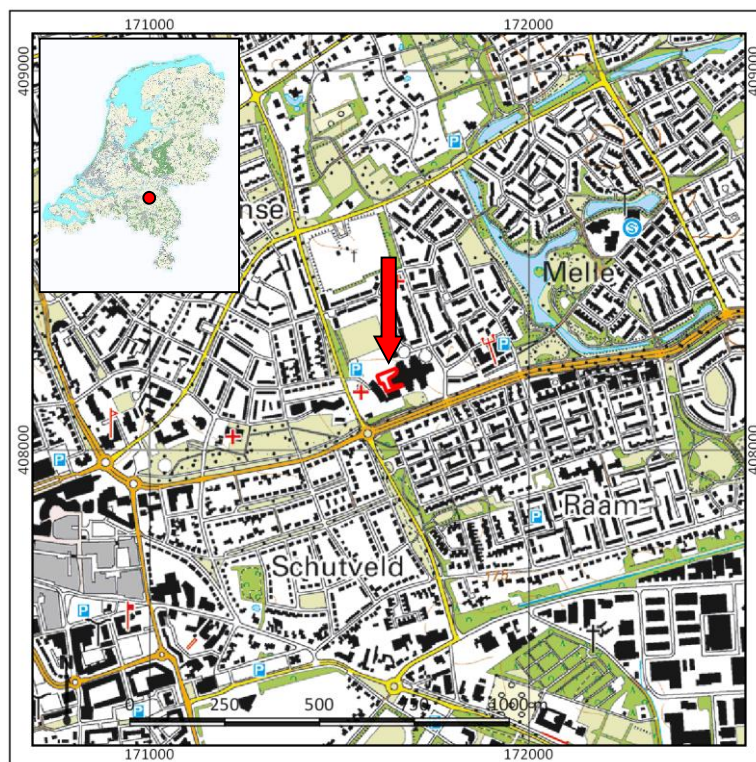
1. Aanleiding.....	6
2. Resultaten vooronderzoek	8
3. Gespecificeerde archeologische verwachting.....	9
4. Aard en doel en onderzoeksvragen.....	10
5. Resultaten veldonderzoek.....	11
6. Beantwoording van de onderzoeksvragen.....	20
7. Conclusies, waardestelling en advies	22
8. Geraadpleegde bronnen	24
 Bijlage 1: Archeologische verwachtingskaart (Gemeente Uden).....	25
Bijlage 2: Allesporenkaart	26
Bijlage 3: Vlaktekeningen (werkput 1 t/m 2)	27
Bijlage 4: Sporenlijst.....	29
Bijlage 5: Vondstenlijst.....	32
Bijlage 6: Archeologische periode-indeling voor Nederland (conform ABR)	33

1. Aanleiding

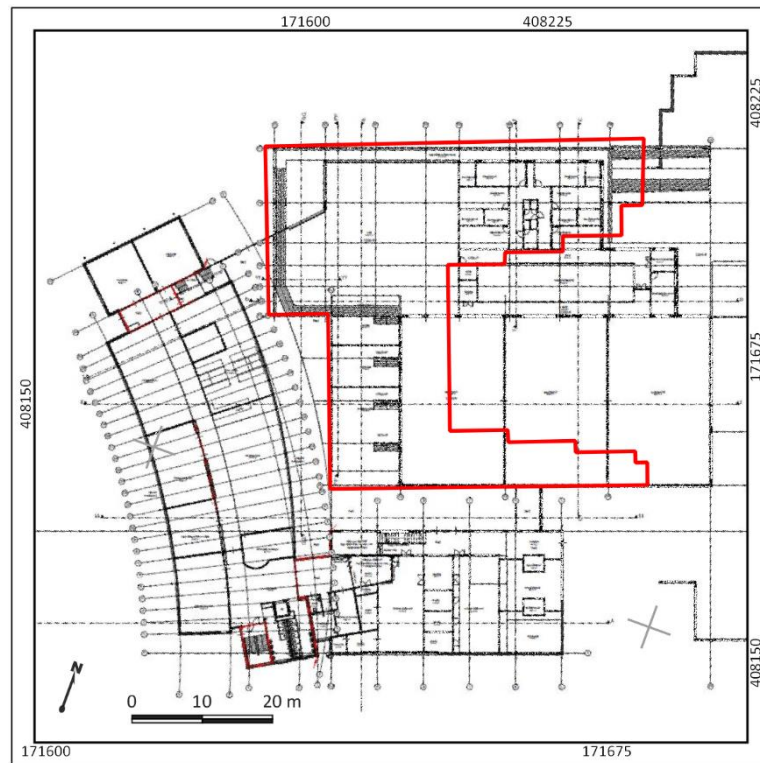
Gemeente	Uden
Plaats	Uden
Toponiem	Udens College (Schepenhoek 101)
Kaartblad	45H
Centrumcoördinaat	171.627 / 408.176

In opdracht van AGEL adviseurs heeft Transect in oktober 2015 een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven (IVO-P) uitgevoerd op het terrein van Udens College aan de Schepenhoek 101 te Uden (Gemeente Uden). De aanleiding van het onderzoek vormt de aanvraag van een omgevingsvergunning ten behoeve van de geplande sloop van een gedeelte van het Udens College, waarna een nieuwe vleugel aan de school wordt gebouwd. Ten behoeve van de funderingen wordt het gehele bouwvlak afgegraven. De verwachting is dat hierbij archeologisch relevante lagen aangetast kunnen worden, inclusief eventueel aanwezige archeologische waarden. In het plangebied heeft reeds een vooronderzoek plaatsgevonden waaruit is gebleken dat in het plangebied resten uit de Late-Middeleeuwen en/of de Nieuwe tijd aanwezig kunnen zijn. Op basis hiervan werd een proefsleuvenonderzoek aanbevolen om deze verwachting (c.q. vermoedens) te toetsen (Nales 2015). Onderhavig rapport beschrijft de resultaten van dit onderzoek.

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met het voor dit onderzoek opgestelde Programma van Eisen (PvE; Hakvoort 2015) en de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.3.

Figuur 1. Topografische kaart met de locatie van het plangebied (rode lijnen).

Figuur 2. Planontwerp met plangebied (rode lijnen).

2. Resultaten vooronderzoek

Voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek is een archeologisch bureau- en karterend booronderzoek uitgevoerd om de archeologische verwachtingen voor het perceel nader te bepalen (Nales 2015). De belangrijkste gegevens en resultaten worden in dit hoofdstuk kort benoemd. Voor nadere details wordt verwezen naar de rapportage van het vooronderzoek (Nales 2015).

Landschappelijke achtergronden

- Het plangebied ligt op de Peelhorst, een tektonisch actief stijgingsgebied ten oosten van de Peelrandbreuk. Landschappelijk gezien ligt het terrein in het Zuid-Nederlandse dekzandgebied met pleistocene grindrijke rivierafzettingen. Deze afzettingen zijn onder invloed van voorlopers van de Maas in het gebied afgezet. Nadat met de komst van het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden) een milder en natter klimaat zijn intrede deed, kon er vegetatiegroei plaatsvinden waardoor zandverstuivingen niet of nauwelijks meer mogelijk waren. In de lagere gebiedsdelen rondom de koppen en ruggen stroomden beken en kon als gevolg van vernatting veenvorming optreden.
- Bodemkundig worden ter hoogte van het plangebied beekerdgronden verwacht. Het betreft voor het gebied een relatief natte context, waarbij de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) binnen 40 cm -Mv wordt aangetroffen en de Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG) tussen 80 en 120 cm - Mv.
- Het booronderzoek heeft uitgewezen dat in het zuidelijke deel van het plangebied sprake is van grindrijk zand afkomstig van pleistocene rivierafzettingen (ca. 110-135 cm -Mv). In het noordelijk deel van het plangebied is sprake van grindarm dekzand. Hier is geen podzol in ontwikkeld. De top lijkt slechts beperkt aangetast door latere bodemingrepen. Op het dekzand is een akkerpakket waargenomen: een antropogeen humeus pakket zand (plaggendek).

Archeologische en historische waarden

- Het plangebied ligt deels in een zone, dat een op de gemeentelijke verwachtingskaart een zeer hoge archeologische verwachting heeft gekregen (bijlage 1). Deze verwachting is gebaseerd op de vermeende ligging van voormalig historisch (lint)dorp Mell of Meerlo. De kern is op divers historisch kaartmateriaal te zien. Het gebied kenmerkt zich over het algemeen als een nat gebied, dat ontgonnen is voor de winning van turf, plaggen en hout, maar het is ook in gebruik geweest als weide voor schapen (De Bont 1993, in: Nales 2015).
- Wat betreft archeologische vondsten in de omgeving van het plangebied zijn slechts twee losse vondsten bekend (een vroegmiddeleeuwse schijffibula en een laatmiddeleeuwse kam; respectievelijk Archis-waarnemingsnummers 421.083 en 421.085). Het ontbreken van archeologische vindplaatsen in het gebied sluit de aanwezigheid van archeologische resten echter niet uit. Los van de cultureel-historische waarde als historisch dorp, maakt het plangebied landschappelijk gezien deel uit van een archeologisch interessant gebied waar grote reliëfverschillen zorgen voor natte en droge condities die op korte afstand van elkaar liggen.
- Tijdens het booronderzoek is bovendien een archeologische indicator, in de vorm van een laatmiddeleeuwse scherf aangetroffen.

3. Gespecificeerde archeologische verwachting

Kans op archeologische waarden	Middelhoog tot Hoog
Periode	Vanaf het Laat-Pleistoceen, met name Late-Middeleeuwen / Nieuwe tijd
Complextypen	Nederzettingsresten, sporen van landgebruik
Stratigrafische positie	Direct onder het akkerpakket, in de top van de pleistocene afzettingen.

Op basis van de resultaten van het vooronderzoek (Nales 2015) en de overige bekende archeologische waarden, geldt voor het plangebied met name een (middel)hoge verwachting voor archeologische resten vanaf de Late-Middeleeuwen tot en met de Nieuwe tijd. Archeologische resten uit eerdere periodes zijn hierbij niet uitgesloten.

Stratigrafische positie

Het archeologische niveau bevindt zich direct onder het antropogene akkerpakket (plaggendek). In het noorden van plangebied ligt het pleistocene dekzand op een diepte van circa 70 cm -Mv. In het zuiden van het plangebied is op een diepte van ruim 110 cm -Mv sprake van grindrijk zand afkomstig van pleistocene rivierafzettingen.

Complextypen

De kans op het aantreffen van een kampement uit het Laat-Paleolithicum of Mesolithicum is relatief klein. Wel dient rekening te worden gehouden met verspreid geraakt vuursteen uit deze periodes. Ook voor de Brons-, IJzertijd en Romeinse tijd zijn geen directe aanwijzingen voor bewoning en/of gebruik in de omgeving. Toch kunnen nederzettingssporen en grafvelden uit deze periodes niet uitgesloten worden.

In het plangebied geldt een hogere verwachting voor sporen van nederzettingen en sporen van landgebruik uit de periode Late-Middeleeuwen tot en met de Nieuwe tijd (vanaf ca. 1200 na Chr.). Voor wat betreft deze periodes kunnen nederzettingsterreinen worden verwacht in de vorm van een meer sedentaire bewoningsvorm (huisplattegronden, paalgaten, kuilen, e.d.). Sporen van landgebruik laten zich met name herkennen door lineaire elementen (greppels, ploegsporen, karrensporen e.d.).

4. Aard en doel en onderzoeksvragen

Het doel van het archeologisch proefsleuvenonderzoek is de aan- of afwezigheid van archeologische resten in het plangebied vast te stellen en om deze vervolgens te begrenzen en te waarderen (karteren/waarderen). Om dit doel te kunnen realiseren is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd waarop het onderzoek een antwoord dient te geven. Tevens heeft het proefsleuvenonderzoek ten doel het in kaart brengen van eventuele verstoringen binnen het plangebied.

In het Programma van Eisen voor het proefsleuvenonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd (Hakvoort 2015):

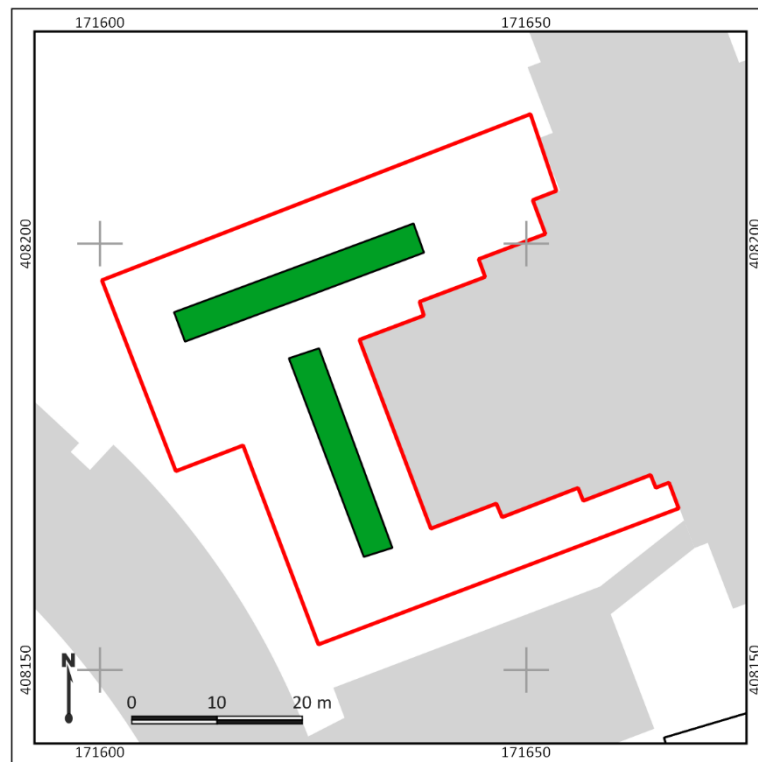
1. Wat is de aard van de onderscheiden bodemniveaus in het plangebied? Is sprake van een antropogeen ophogingsdek dan wel plaggendek? Beschrijf deze.
2. Wat is de aard van de onderscheiden archeologische waarden (complextypen, sporen, structuren, vondsten)?
3. Wat is de stratigrafische en ruimtelijke positie en spreiding van de archeologische waarden (diepteligging, begrenzing, omvang)? Wat is de relatie met de omliggende historische/archeologische waarden?
4. Wat is de datering van de archeologische waarden op basis van (chrono-)stratigrafie en typochronologie (inclusief bouwhistorie)? En in hoeverre is er sprake van (dis-)continuïteit in gebruik/bewoning?
5. Welke categorieën van vondstmateriaal zijn aanwezig en in welke mate (ook in relatie tot elkaar)? Wat zegt de aard en mate van voorkomen van het vondstmateriaal over het gebruik van het plangebied in het verleden?
6. Welke (post-)depositionele processen zijn te onderscheiden en in hoeverre hebben deze invloed gehad op de archeologische sporen en/of vondstcontexten?
7. Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen archeologische waarden (gaafheid en conserveringsgraad)?
8. Hoe verhouden de onderzoeksresultaten zich tot de resultaten uit het vooronderzoek?
9. Kan op basis van de resultaten een advies geformuleerd worden t.a.v. het vervolg in de archeologische monumentencyclus (vrijgeven / behoud in situ / opgraven).

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.3; IVO-P, protocol 4003) en het Programma van Eisen voor dit onderzoek (Hakvoort 2015).

5. Resultaten veldonderzoek

Onderzoeksmethodiek

Binnen het plangebied zijn twee werkputten gepland (figuur 3). De werkputten staan hierbij haaks ten opzichte van elkaar, zijn 3,6 meter breed en hebben een lengte van respectievelijk 25 meter en 30 meter. De definitieve contouren van de proefsleuven zijn weergegeven in de Allesporenkaart, bijlage 2.

Figuur 3. Plangebied (rode lijnen) met puttenplan (groen vlak).

De proefsleuven zijn met een graafmachine met 'gladde' bak uitgegraven, onder begeleiding van een senior KNA archeoloog. Tijdens het machinaal verdiepen zijn de vlakken en putwanden geïnspecteerd op de aanwezigheid van sporen en vondsten. Hierbij is gebruik gemaakt van een metaaldetector. Ook is de uitgekomen grond met de metaaldetector geïnspecteerd.

Het vlak is aangelegd in de top van de pleistocene ondergrond (respectievelijk dekzand of grindrijke rivierafzettingen), gelegen onder een akkerlaag (plaggendek). Bij de aanleg van het vlak is rekening gehouden met een eventueel hoger gelegen sporenvak in de akkerlaag. Wegens het ontbreken van sporen en/of vondstconcentraties was een tussenvlak echter niet nodig. Het aangelegde vlak is uiteindelijk gefotografeerd, beschreven in een database en vervolgens digitaal ingemeten met een dGPS.

Vanwege de minimale verschillen in de bodemopbouw zijn, verspreid over de aangelegde werkputten, vier profielkolommen bodemkundig beschreven om inzicht te krijgen in de landschapsgenese en (post-)depositionele processen. Indien vondstmateriaal aanwezig is, werd dit verzameld per spoor en/of per laag. Bij de aanleg van het vlak zijn eventuele vondsten in vakken van 5x2 m verzameld.

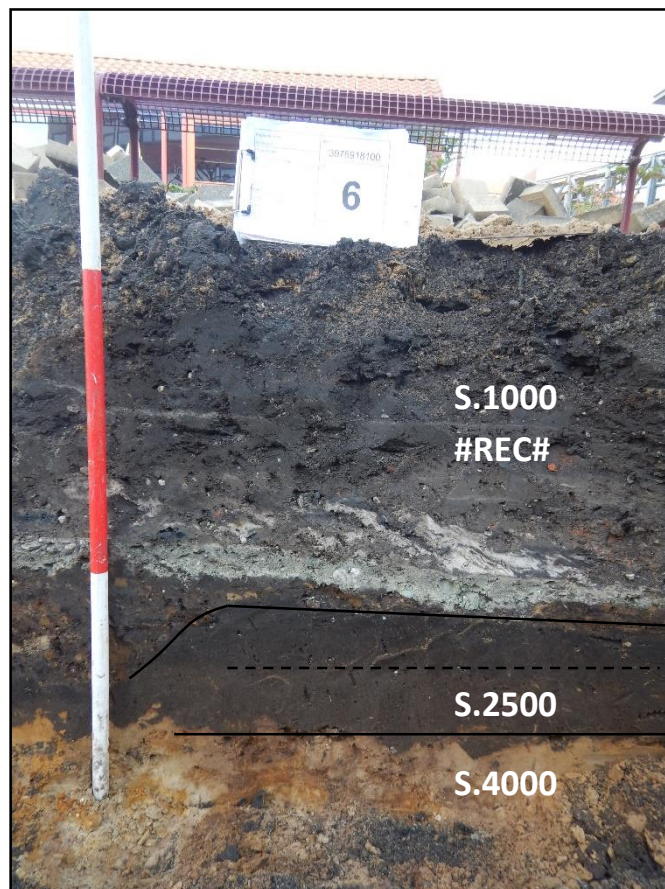
Lithologie

De bodemopbouw binnen het plangebied bestaat uit de volgende lagen:

- S.1000 betreft de recent verstoorde bovenlaag. De dikte varieert van circa 30 centimeter –Mv in werkput 1, tot ruim 60 centimeter -Mv in werkput 2.
- In werkput 1 (figuur 4) is onder de recent verstoorde laag een ophogingspakket te vinden. Het gaat om een compleet recent omgewerkt akkerpakket, dat tot stand gekomen is gekomen door het diepploegen (zie scherpe ondergrens naar de C-Horizont, en de driehoekige vormen aan de onderzijde). De laag bestaat uit een homogeen zwart tot donkerbruin humeus zandpakket dat antropogeen is opgebracht. De laag bevat baksteen-spikkels, wortels en grindjes. De dikte van het pakket varieert van 50 tot 60 centimeter, waarbij de top van dit dek op circa 17,00 meter +NAP, circa 40 centimeter onder het maaiveld.
- In werkput 2 (figuur 5) is een dun restant van het oorspronkelijke esdek nog aanwezig (S.2500). Opvallend is dat ook hier aan de onderzijde van de laag driehoekige spit-/ploegsporen aanwezig zijn. De vulling van het esdek is donkerbruingrijs siltarm zand, dat matig humeus is en een baksteenspikkel bevat. Het pakket lijkt in twee fases te zijn opgebracht (de bovenste 20 centimeter is wat donkerder dan de vulling hieronder (zie stippellijn in figuur 5). De overgang is hiervan scherp te noemen. De lagen zijn door het gebrek aan vondstmateriaal niet afzonderlijk van elkaar te dateren.
- Aan de basis van de bodemopbouw ligt in werkput 1 relatief 'schoon' (weinig roest en/of grind) dekzand (C-horizont). De top van het pakket ligt over het algemeen op 16,20 tot 16,50 meter +NAP. Dit is circa 90 tot 110 centimeter onder het maaiveld. Opvallend is de overgang van S.2000 naar S.3000 verloopt vanwege (latere) bodemingrepen soms zeer grillig. Hiermee is de top van het dekzand beperkt intact te noemen.
- In werkput 2 is onder het esdek (S.2500) een ander sediment aangetroffen: het betreft een pakket pleistocene rivierafzettingen dat bestaat uit matig gesorteerd zand, waarin meer roest en grind aanwezig is (Cg-horizont). De top van de pleistocene rivierafzettingen ligt op circa 16,35 meter +NAP, circa 1,10 meter -Mv. Ook hier lijkt de oorspronkelijke niet meer intact door latere grondbewerkingen.

Figuur 4. Profielkolom van werkput 1, vlak 103, kolom 1.

Figuur 5. Profielkolom van werkput 2, vlak 101, kolom 2. Opname richting het noordoosten.

Sporen en structuren

Tijdens het onderzoek zijn, naast overduidelijke recente verstoringen, 21 sporen gedocumenteerd. In bijlage 2 is een allesporenkaart opgenomen. In bijlage 3 zijn de vlaktekeningen van de werkputten in detail opgenomen. Bijlage 4 bevat een sporenlijst.

Werkput 1

De werkput is 21,9 meter lang en 2,8 meter breed (figuur 6). Het vlak is in een lichte helling aangelegd, waarbij de glooiing van de top van het pleistocene sediment gevolgd werd. In het zuidwesten van de put ligt het vlak op 16,07 meter +NAP, terwijl in het noordoosten van de werkput het vlak op 16,43 meter +NAP ligt. De hoogte van het huidige bestrating ligt rond werkput 1 op ongeveer 17,34 meter +NAP. Het vlak ligt hiermee tussen circa 1,05 en 1,30 meter onder de bestrating.

In de sleuf zijn met uitzondering van één mogelijk relevant spoor (kuil) alleen recente verstoringen gedocumenteerd bestaande uit banen van diepploegen en kuilen van vergravingen). Ook is een natuurlijk spoor (boomval) aangetroffen. Het betreffen ondiepe kuilen (circa 5 centimeter diep), die na het zetten van een dwarsdoorsnede (coupe) grillige c.q. omgewoelde onderzijden blijken te bevatten. Spoor 4 bleek enigszins dieper (circa 12 centimeter) en bleek aan de rand van de kuil houtskool te bevatten (figuur 7). Dit lijkt dan ook archeologisch gezien het meest relevante spoor in deze werkput. Ten slotte zijn twee mogelijke paalsporen aangetroffen (S.8 en S.15). Deze sporen zijn echter ondiep (ca. 5 cm). Het is hiermee denkbaar dat de sporen het resultaat zijn van diepwoeling. Wegens het gebrek aan vondstmateriaal is echter geen duidelijke datering van de (subrecent omgewoelde) sporen vast te stellen. Het vermoeden bestaat echter, gezien de vulling en de relatief scherpe en grillige grenzen, dat de sporen jong zijn (Nieuwe tijd C).

Figuur 6. Overzichtsfoto, werkput 1, vlak 1. Opname richting het westen genomen.

Figuur 7. Coupefoto, werkput 1, spoor 4.

Werkput 2

De werkput is 24,5 meter lang en 2,5 tot 3 meter breed (figuur 8). Ook in deze werkput is het vlak in een lichte helling aangelegd. In het noordoosten van de put ligt het vlak op circa 16,30 meter +NAP, terwijl in het zuidwesten van de werkput het vlak op 16,55 meter +NAP ligt, circa 0,95 tot 1,30 meter onder de bestrating. In het vlak liggen vier parallel gelegen lineaire sporen. De sporen zijn wederom geïnterpreteerd als banen van recent omgewoelde grond dankzij diepspitten en/of diepploegen. De banen hebben een noordoost-zuidwestelijke oriëntatie en liggen verspreid over de gehele werkput. De vulling van de greppels verschilt onderling wel enigszins. De vulling van de noordelijke drie greppels is lichter en grijzer (mogelijk restanten van de E-horizont, van de oorspronkelijke podzolbodem), dan bijvoorbeeld de meest zuidelijke greppel (spoor 20). Daar is de vulling donker bruingrijs tot zwart (gelijk aan S.2000). Ook zijn de grenzen van de sporen minder scherp dan bij de 'donkerdere' sporen.

Mógelijk kunnen we hier een verschil in datering aan toekennen, waarbij de lichtere sporen ouder zijn dan de sporen met een vulling gelijk aan de akkerlaag S.2000. Ook hier is praktisch geen vondstmateriaal aangetroffen in de betreffende sporen om (een verschil in) datering te bevestigen.

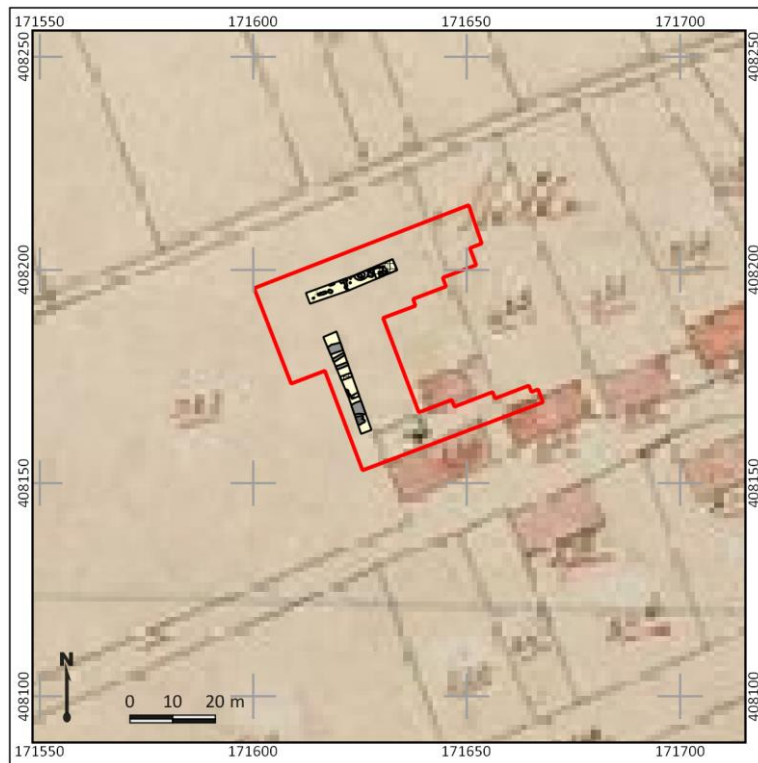
Wel wijst de vondst van modern keramiek uit spoor 21 (kuil met een vulling vergelijkbaar als S.2000) op een datering in de 20^e eeuw. De overige sporen die qua vulling hierop lijken dateren daarmee vermoedelijk ook in die tijd.

Wanneer ligging van de sporen vergeleken wordt met historisch kaartmateriaal, zijn met betrekking tot de aangetroffen sporen van werkput 1 geen duidelijke relaties aan te wijzen met afgebeelde

(historische) bebouwing of landinrichting. Wel wordt duidelijk dat vanaf het begin van de 19^e eeuw reeds bebouwing (woonboerderij) ten zuiden van werkput 2 heeft gestaan (figuur 9) en dat vanaf circa 1900 een woonhuis óp de locatie van werkput 2 gestaan (figuur 10). Vermoedelijk behoren de sporen, die zijn aangetroffen in werkput 2 (onder meer S.20 en S.21) toe aan de 20^e-eeuwse woning. Het aangetroffen keramiek uit S.21 past hierbij goed in het beeld.

Figuur 8. Overzichtsfoto, werkput 1, vlak 1. Opname richting het westen genomen.

Figuur 9. Het Kadastraal Minuutplan 1811-1832, met de allesporenkaart hierop geprojecteerd.

Figuur 10. Topografische kaart uit 1958, met de allesporenkaart hierop geprojecteerd.

Vondsten

Tijdens het onderzoek is één vondstnummer uitgedeeld. Het betreft de reeds genoemde keramieken scherf, die in spoor 21 is aangetroffen (figuur 11). De scherf betreft een randfragment van een 20e-eeuws schoteltje (industriële wit).

Figuur 11. Randscherf van een 20e-eeuws schoteltje; industrieel wit (vondstnummer 1).

6. Beantwoording van de onderzoeksvragen

1. *Wat is de aard van de onderscheiden bodemniveaus in het plangebied? Is sprake van een antropogeen ophogingsdek dan wel plaggendek? Beschrijf deze.*

In het plangebied zijn in grote lijnen drie lagen aanwezig. Het betreft van boven naar onder: een recent verstoorde bovenlaag, die soms tot 80 centimeter diepte reikt. Een vrij homogeen opgebracht pakket, geïnterpreteerd als akkerlaag, die recent doorwerkt lijkt te zijn. En de C-horizont die in werkput 1 bestaat uit dekzand en in werkput 2 uit pleistocene rivierafzettingen (grind- en ijzerrijk).

In werkput 2 lijkt bovendien een restant aanwezig te zijn van een esdek akkerlaag c.q. plaggendek (S.2500). De laag lijkt, gezien het vondstmateriaal uit S.21, uit de 20^e eeuw te dateren. Er zijn eventueel twee fases in te herkennen, de bovenste laag is immers enigszins donkerder dan de onderste helft (zie figuur 5). Een verschil in datering is echter niet aan te duiden.

2. *Wat is de aard van de onderscheiden archeologische waarden (complextypen, sporen, structuren, vondsten)?*

De opgetekende archeologische waarden betreffen met name sporen van 20e-eeuws landgebruik, bestaande uit (sub)recente vergravingen en sporen van diepploegen. Wel hebben de greppels van werkput 2 een vrijwel identieke oriëntatie. Het vondstmateriaal, aangetroffen in één van de (subrecente) sporen bestaat uit één keramieken scherf (Nieuwe tijd C).

3. *Wat is de stratigrafische en ruimtelijke positie en spreiding van de archeologische waarden (diepteligging, begrenzing, omvang)? Wat is de relatie met de omliggende historische/archeologische waarden?*

De sporen manifesteren zich in de top van de C-horizont (dekzand en rivierafzettingen). De hoogte hiervan varieert van circa 16,20 tot 16,50 meter +NAP. Dit is circa 0,90 tot 1,10 meter onder het maaiveld. Gezien de sporen tot in elke hoek van de twee werkputten aanwezig zijn is een duidelijke begrenzing niet waargenomen. Wegens een gebrek aan archeologische waarden in de directe omgeving is een relatie tot de aangetroffen archeologische resten niet aan te geven. Dankzij (historisch) kaartmateriaal is het vermoeden aanwezig dat er een relatie bestaat tussen de sporen van werkput 2 en de 20^e-eeuwse bebouwing.

4. *Wat is de datering van de archeologische waarden op basis van (chrono-)stratigrafie en typo-chronologie (inclusief bouwhistorie)? En in hoeverre is er sprake van (dis-)continuïteit in gebruik/bewoning?*

Een duidelijke datering is vanwege het gebrek aan vondstmateriaal moeilijk aan te geven. Wel is in een (subrecente) vergraving/kuil (S.21) een fragment van een 20^e-eeuws schoteltje aangetroffen. Middels een vergelijking met de overige sporen (uiterlijke kenmerken en stratigrafie) is de verwachting dat het merendeel van de overige sporen ook uit de Nieuwe tijd dateren. Over (dis-)continuïteit in gebruik of bewoning kan geen uitspraak worden gedaan.

5. *Welke categorieën van vondstmateriaal zijn aanwezig en in welke mate (ook in relatie tot elkaar)? Wat zegt de aard en mate van voorkomen van het vondstmateriaal over het gebruik van het plangebied in het verleden?*

Er is slechts één vondst aangetroffen. Het betreft een randfragment van een 20e-eeuws schoteltje (industriële wit).

6. *Welke (post-)depositionele processen zijn te onderscheiden en in hoeverre hebben deze invloed gehad op de archeologische sporen en/of vondstcontexten?*

Bij het onderzoek is restant van een antropogeen ophogingspakket aanwezig; het betreft restant van een verploegd plaggendek c.q. akkerlaag. Normaliter kan een dergelijk akkerpakket voor het beschermende factor zijn voor onderliggende archeologische waarden. Ondanks de aanwezigheid van het akkerpakket heeft bij dit onderzoek (recent) bodemgebruik gezorgd voor het verstoren van de (oorspronkelijke) top van de C-horizont. Dit is onder andere te zien aan de 'sporen', de homogeniteit van de akkerlaag (flink doorwerkt) en tevens de grillige overgang naar de C-horizont.

7. *Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen archeologische waarden (gaafheid en conserveringsgraad)?*

De kwaliteit van de sporen is matig te noemen. Ondanks dat de sporen zich goed aftekenen in het vlak, betreffen het met name ondiepe sporen (gemiddeld 5 centimeter). Gezien diepgang van de sporen en de grillige overgang van de akkerlaag, naar de C-horizont is aan te nemen dat sporen afgetopt zijn. Daarnaast is te weinig vondstmateriaal aanwezig om een uitspraak te kunnen doen over de conserveringsgraad van het vondstmateriaal.

8. *Hoe verhouden de onderzoeksresultaten zich tot de resultaten uit het vooronderzoek?*

Landschappelijk gezien komen de onderzoeksresultaten goed overeen met het vooronderzoek. Zo bestaat de C-horizont in het noorden van het plangebied (werkput 1) uit dekzand, terwijl in het zuiden van het plangebied (werkput 2) een Cg-horizont is aangetroffen bestaande uit grindrijke pleistocene rivierafzettingen.

De verwachte akkerlaag is in principe ook grotendeels aanwezig. Ware het niet dat het akkerpakket hoogstwaarschijnlijk recenter van aard is dan verwacht.

De archeologische verwachting is daarnaast minder overeenkomend met de resultaten van het vooronderzoek. Hoewel 20^e-eeuwse-bewoning verwacht werd en vermoedelijk in de vorm van greppels en vergravingen is aangetroffen, blijft het hier praktisch bij. Er was immers ook een hoge verwachting op laatmiddeleeuwse archeologische waarden. Tijdens het vooronderzoek is bijvoorbeeld een laatmiddeleeuwse scherf aangetroffen in een van de boorkernen. Sporen en/of vondsten die hieraan te relateren zijn echter niet aangetroffen.

9. *Kan op basis van de resultaten een advies geformuleerd worden t.a.v. het vervolg in de archeologische monumentencyclus (vrijgeven / behoud in situ / opgraven).*

Zowel de fysieke kwaliteit van de sporen, het gebrek aan vondstmateriaal en de (sub)recente aard van de aangetroffen sporen geven geen aanleiding voor vervolg onderzoek. De verwachting is dat nader onderzoek binnen de grenzen van het plangebied geen nieuwe informatie zal opleveren ten aanzien van de resultaten tot dusver.

7. Conclusies, waardestelling en advies

Conclusies

De gespecificeerde verwachting uit het vooronderzoek is door het archeologisch proefsleuvenonderzoek slechts gedeeltelijk bevestigd. Inhoudende dat bodemopbouw grotendeels is aangetroffen zoals verwacht werd; terwijl de verwachte archeologische resten niet als zodanig zijn aangetroffen.

Zo bestaat de pleistocene ondergrond (C-horizont) in het noordelijk deel van het plangebied uit dekzand dat waarschijnlijk in een dal ligt. De C-horizont in het zuidelijke deel bestaat echter uit grindrijke rivierafzettingen. Op de C-horizont is hierbij een akkerlaag aangetroffen. Deze bleek echter van recentere aard te zijn, dan op basis van het vooronderzoek verwacht werd.

De sporen die zijn aangetroffen bestaan met name uit sporen van recent landgebruik, banen van diepploegen en (sub)recente vergravingen. Op basis van de stratigrafie, de aard van de vulling en andere uiterlijke kenmerken dateren alle sporen hoogstwaarschijnlijk uit de Nieuwe tijd C. Met name de sporen in het zuidelijk deel van het plangebied zijn met behulp van historisch kaartmateriaal te relateren aan een 20e-eeuwse woning. Eén kuil bevat hierbij dateerbaar keramiek uit die tijd. Oudere archeologische sporen en/of vondsten zijn niet aangetroffen.

Oudere archeologische resten zijn vermoedelijk niet aangetroffen, terwijl dit voor met name laatmiddeleeuwse sporen en/of vondsten wel de verwachting was. Wel moet een kanttekening worden geplaatst dat een oudere datering voor de qua vulling afwijkende greppels (lichtere en grijzere sporen) niet uit te sluiten is.

Waardestelling

De waardestelling zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.3) gebeurt op drie niveaus: belevingswaarde, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit (tabel 1). De eerste is niet van toepassing, omdat binnen de grenzen van het plangebied geen bovengrondse archeologische resten aanwezig zijn. Ook de laatste twee niveaus zijn op dit onderzoek nauwelijks van toepassing. De fysieke kwaliteit is gebaseerd op de conservering en gaafheid van de aangetroffen archeologische resten. De conservering geeft aan in hoeverre de resten behouden zijn, de gaafheid in hoeverre de vindplaats nog compleet is. De beoordeling is voor zowel gaafheid als conservering: drie punten voor hoge, twee punten voor middelhoge en één punt voor lage kwaliteit. Bij een waardering van in totaal 5 of 6 punten in de categorie fysieke kwaliteit, wordt een vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt. Bij een lagere score (4 of minder) wordt inhoudelijk gekeken of een vindplaats toch behoudenswaardig wordt geacht.

Op zowel de selectiecriterium 'gaafheid' en 'conservering' scoort het plangebied laag. Er manifesteren zich vrijwel alleen (sub) recente sporen tot in vrijwel iedere hoek van de werkput. Een duidelijke begrenzing hierbij niet vastgesteld. Het spoor dat archeologisch wel relevant kan zijn (S.4) is ondiep i.e. door (recente) bodemingrepen afgetopt. Ook in het profiel is goed te zien dat de overgang van het akkerdek naar de C-horizont grillig verloopt; de top van de C-horizont, het archeologisch relevante niveau is hierdoor maar matig intact.

De waardering van beide fysieke kwaliteitscriteria is in totaal 3 van de 6 mogelijke punten.

De aangetroffen resten worden vervolgens getoetst op inhoudelijke kwaliteit. Het gaat hierbij om de zeldzaamheidswaarde, de informatiewaarde, ensemblewaarde (of contextwaarde) en de

representativiteit. Ook hier geldt: drie punten voor een hoge, twee punten voor een middelhoge en één punt voor een lage beoordeling. Bij een beoordeling van in totaal 7 of meer punten voor de categorieën 'zeldzaamheid', 'informatiewaarde' en 'ensemblewaarde' kan een vindplaats alsnog als behoudenswaardig worden aangemerkt.

Voor dit onderzoek geldt, vanwege het beperkte aantal vondsten en de diepgang, aard en datering van de sporen, een lage waardering voor de vier bovengenoemde punten, resulterend in een lage score: in totaal 4 van de 12 mogelijke punten. De aangetroffen sporen geven geen aanleiding om (een deel van) het plangebied als behoudenswaardige vindplaats te beschouwen (lineaire sporen als greppels zijn bijvoorbeeld geen onbekend fenomeen).

Tabel 1: Waardestelling volgens Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (versie 3.3).

Waarden	Criteria	Scores		
		<i>Hoog</i>	<i>Midden</i>	<i>Laag</i>
Beleving	<i>Schoonheid</i>	Wordt niet gescoord		
	<i>Herinneringswaarde</i>	Wordt niet gescoord		
Fysieke kwaliteit	<i>Gaafheid</i>			1
	<i>Conservering</i>			1
Inhoudelijke kwaliteit	<i>Zeldzaamheid</i>			1
	<i>Informatiewaarde</i>			1
	<i>Ensemblewaarde</i>			1
	<i>Representativiteit</i>			1

Selectieadvies

De verwachting is dat aanvullend onderzoek in het plangebied geen nieuwe, wetenschappelijk relevante, informatie zal opleveren. Op basis hiervan en de lage waardering dat het plangebied scoort, adviseren wij geen archeologisch vervolgtraject, met dien verstande dat de uitvoerder van de grondwerkzaamheden volgens de Monumentenwet verplicht is om eventuele vondsten te melden bij de bevoegde overheid, in deze de gemeente Uden.

8. Geraadpleegde bronnen

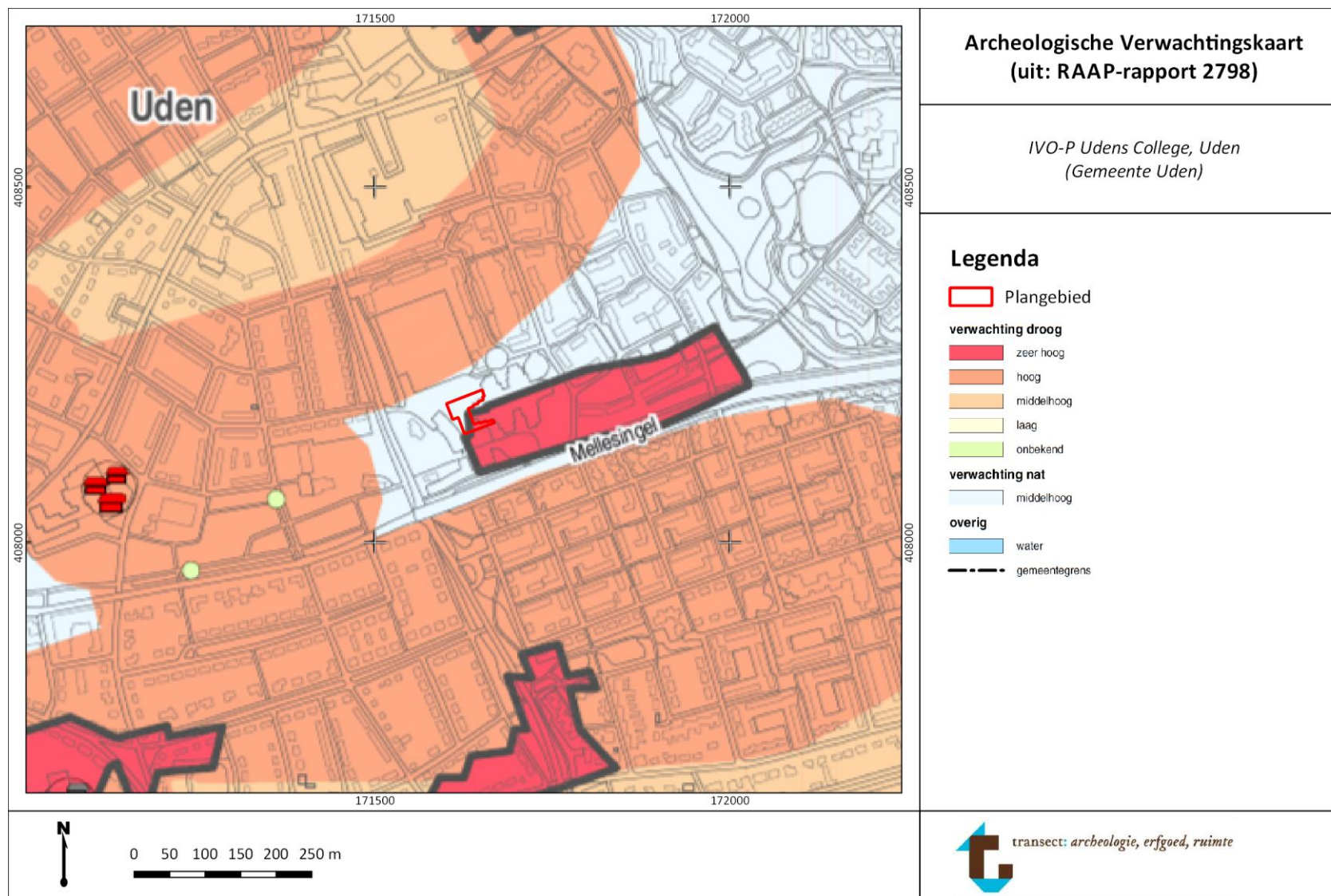
Archeologische kaarten en databestanden:

- Archeologische verwachtingenkaart, Gemeente Uden.
- Archeologisch Informatie Systeem III (Archis3), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort.
- Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort.
- www.ahn.nl

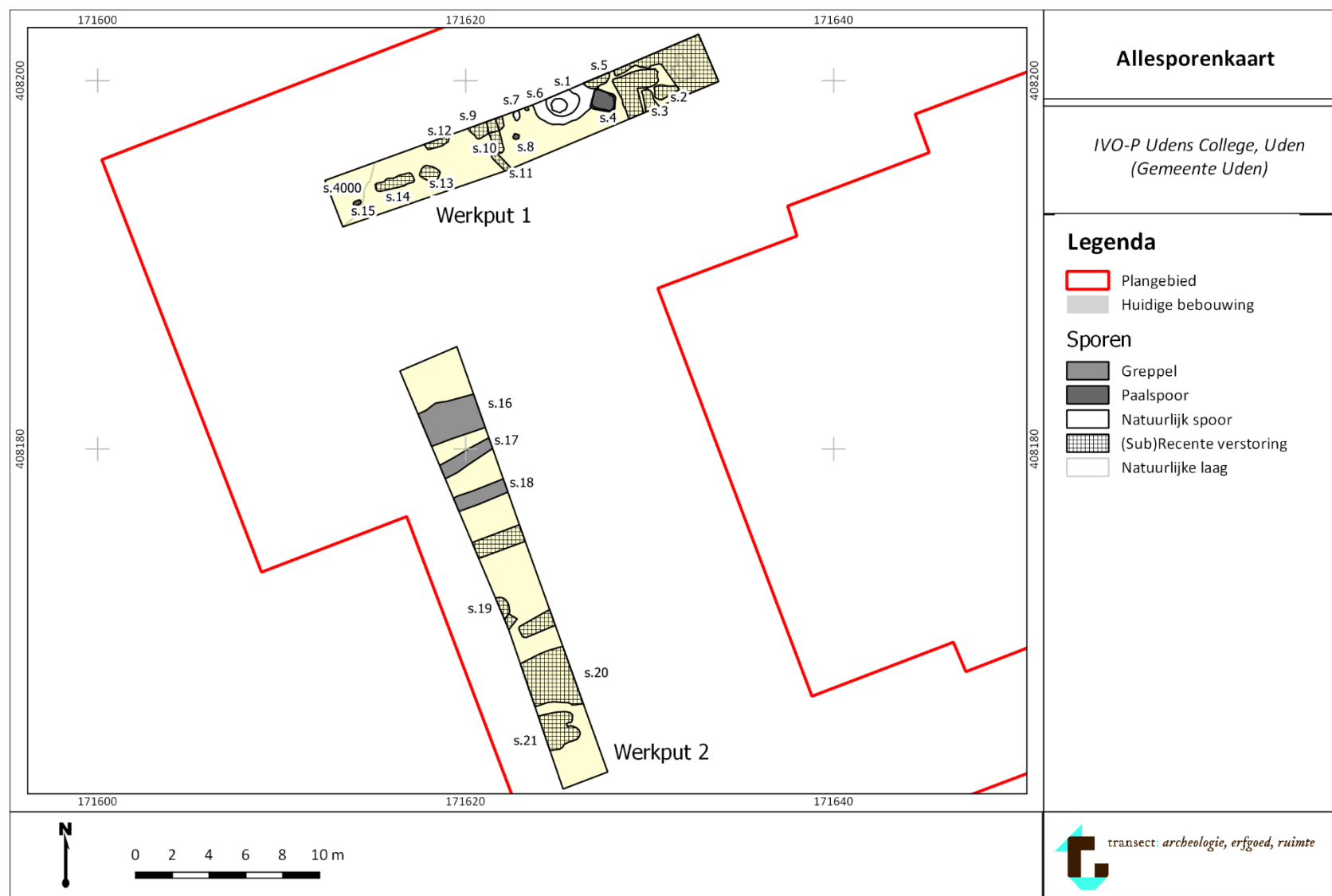
Literatuur:

- Hakvoort, A., 2015. *Uden, Udens College (Schepenhoek 101). Gemeente Uden (Noord Brabant). Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven (IVO-P)*, Utrecht (Transect-PvE).
- Nales, T., 2015. *Uden, Schepenhoek 101. Gemeente Uden (Noord-Brabant). Archeologisch bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek (IVO; karterende fase)*, Utrecht (Transect-rapport 735).
- Verhoeven, M., 2013. *Een archeologische verwachtingskaart kaart voor de gemeente Uden*, Weesp (RAAP-RAPPORT 2798).

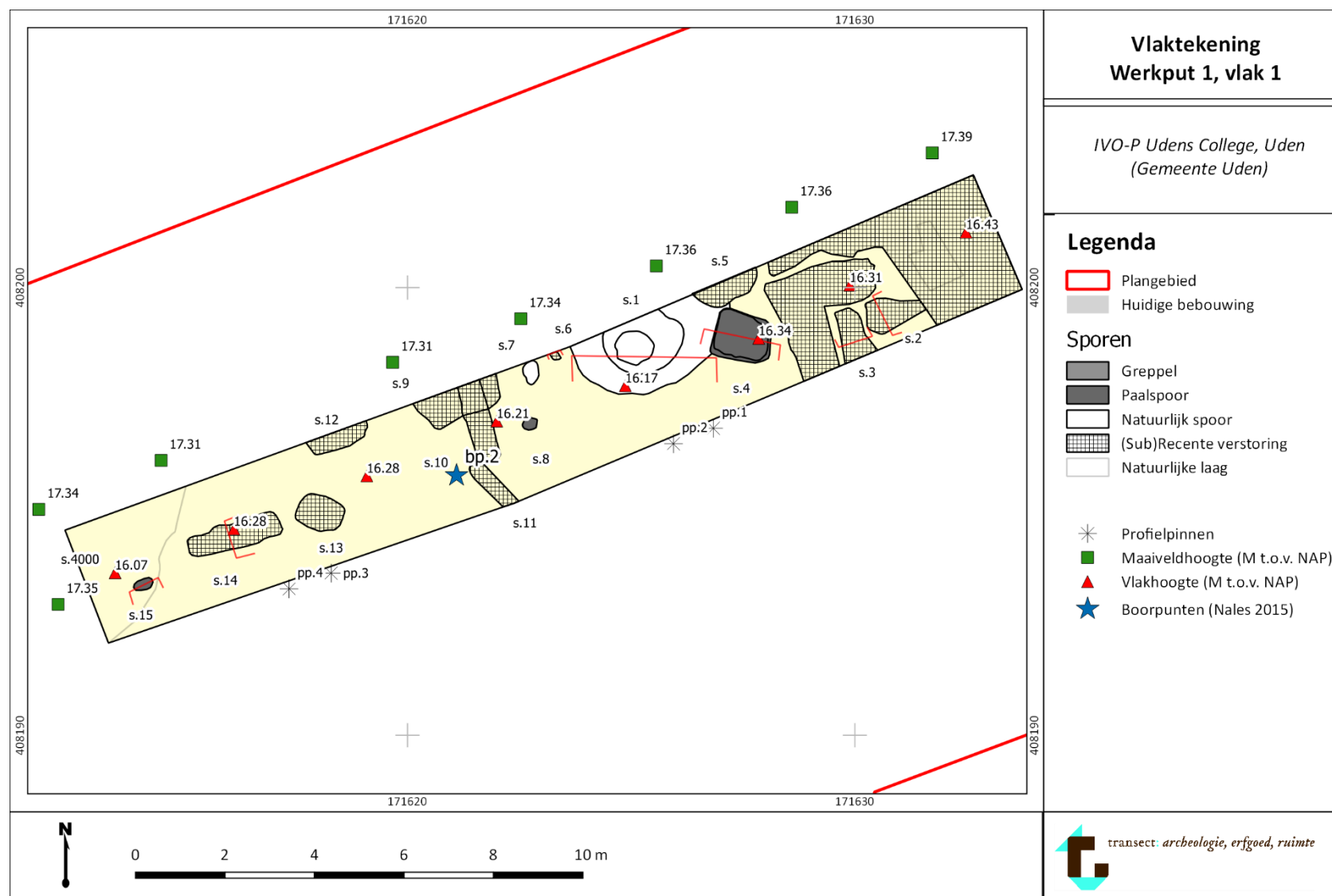
Bijlage 1: Archeologische verwachtingskaart (Gemeente Uden)

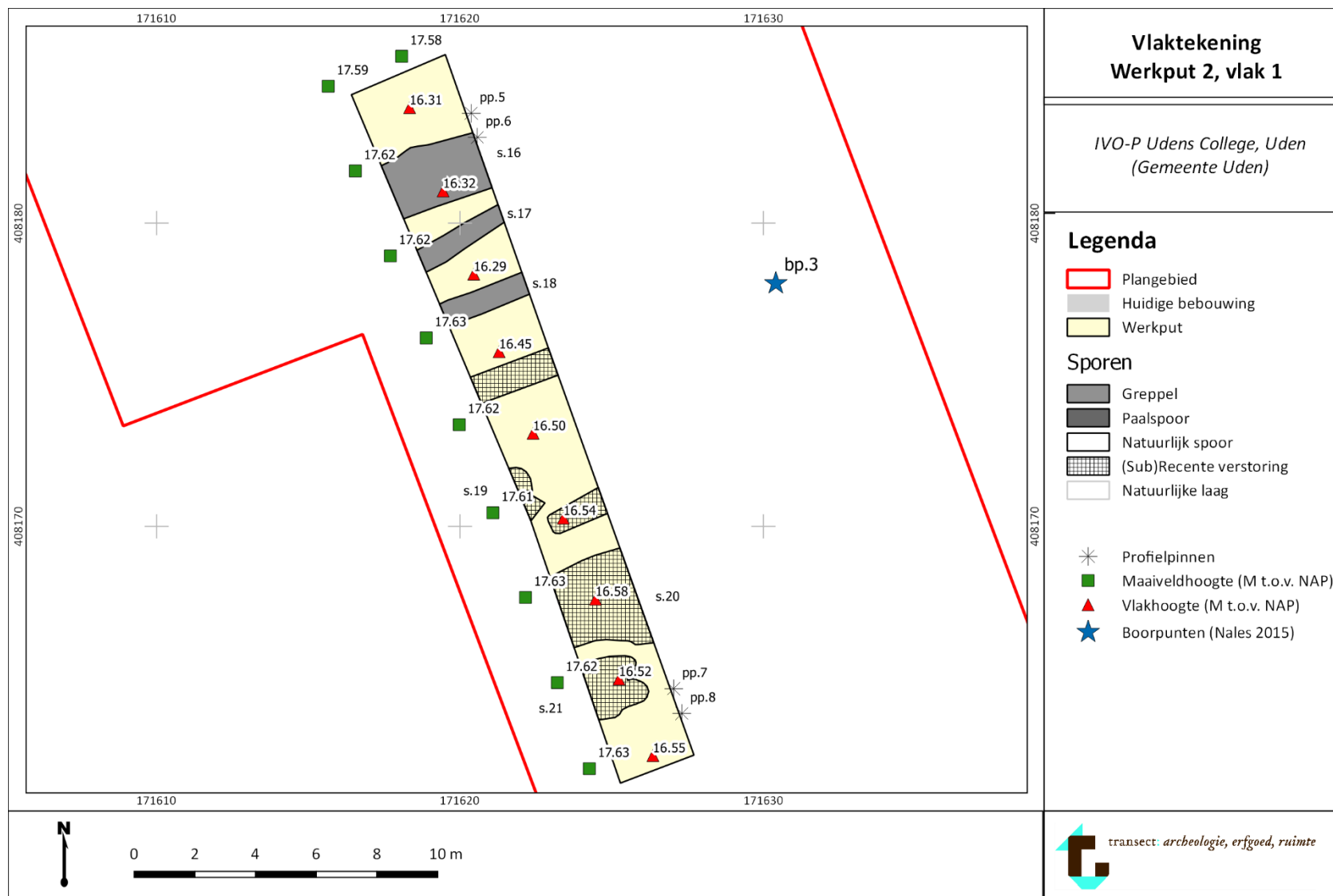

Bijlage 2: Allesporenkaart

Bijlage 3: Vlaktekeningen (werkput 1 t/m 2)

Bijlage 4: Sporenlijst

spoor	datum	werkput	vlak	vulling	kleur	textuur	org	insluitsels (grootte/aantal etc.)	interpretatie	coupe (diepte in cm)	opmerkingen
1	29-10-2015	1	1	1	brgr	zs1	-	-	NS	65	Boomval? Boring kern tot -65 cm, GW op -50 cm.
1	29-10-2015	1	1	2	gegr	zs1	-	-	"	-	-
1	29-10-2015	1	1	3	dbrgr	zs1	h1	-	"	-	-
2	29-10-2015	1	1	1	gegr gevl	zs1	-	-	REC	5	Omgewoelde onderzijde
3	29-10-2015	1	1	1	gegr gevl	zs1	-	-	REC	5	Omgewoelde onderzijde
4	29-10-2015	1	1	1	gr	zs1	-	hk	KL	12	Kuil met HK aan de randen
4	29-10-2015	1	1	2	gr	zs1	-	-	"	"	"
5	29-10-2015	1	1	1	dbrgr	zs1	h1	-	REC	-	-
6	29-10-2015	1	1	1	dbrgr	zs1	h1	-	REC	-	-
7	29-10-2015	1	1	1	lgrge	zs1	-	-	NS	-	-
8	29-10-2015	1	1	1	dgr	zs1	h1	-	PK?	-	-
9	29-10-2015	1	1	1	dgrbr	zs1	h1	-	REC	-	-

spoor	datum	werkput	vlak	vulling	kleur	textuur	org	inluitsels (grootte/aantal etc.)	interpretatie	coupe (diepte in cm)	opmerkingen
10	29-10-2015	1	1	1	dgrbr	zs1	h1	-	REC	-	-
11	29-10-2015	1	1	1	dgrbr	zs1	h1	-	REC	-	-
12	29-10-2015	1	1	1	dgr gevl	zs1	h1	-	REC	-	-
13	29-10-2015	1	1	1	dgr gevl	zs1	h1	-	REC	-	-
14	29-10-2015	1	1	1	dgrbr gevl	zs1	h1	-	REC	-	-
15	29-10-2015	1	1	1	gr	zs1	h2	-	PK?	5	-
16	29-10-2015	2	1	1	gr	zs1	-	-	GR	-	Mogelijk iets ouder dan de rest van de omgewoelde 'sporen'.
17	29-10-2015	2	1	1	gr	zs1	-	-	GR	-	Mogelijk iets ouder dan de rest van de omgewoelde 'sporen'.
18	29-10-2015	2	1	1	dgr	zs1	-	-	GR	-	Mogelijk iets ouder dan de rest van de omgewoelde 'sporen'.
19	29-10-2015	2	1	1	gr gevl	zs1	-	-	REC	-	-
20	29-10-2015	2	1	1	dbrgr/zw	zs1	h1	-	REC	-	-
21	29-10-2015	2	1	1	dbrgr/zw	zs1	h1	ker	REC	-	-

spoor	datum	werkput	vlak	vulling	kleur	textuur	org	insluitels (grootte/aantal etc.)	interpretatie	coupe (diepte in cm)	opmerkingen
1000	29-10-2015	1 en 2	103 en 102	1	lgebr	zs1	-	-	REC/BV	-	-
2000	29-10-2015	1	103	1	dbrzw	zs1	h2	wo, bs spikkel, gr	REC/BV	-	-
2500	29-10-2015	2	102	1	Dbrgr	Zs1	H1	Bs spikkel, gr	Akkerpakket	-	-
3000	29-10-2015	1	103	1	bege	zs1	-	fe1, weinig gr	C-HOR	-	Dekzand
4000	29-10-2015	2	102	1	orge	zs1	-	fe2, gr	B/C-HOR	-	-

Bijlage 5: Vondstenlijst

vondstnr.	datum	werkput	vlak	spoor	vulling	categorie	verzamelwijze	aantal fragmenten	opmerking
1	29-10-2015	2	1	21	1	KER	MAA	1	- 1 randfragment v/e schoteltje, industrieel wit (20 ^e eeuw).

Bijlage 6: Archeologische periode-indeling voor Nederland (conform ABR)

Periode	Deel-/subperiode	Van	Tot
Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd C	1850 na Chr.	heden
	Nieuwe Tijd B	1650 na Chr.	1850 na Chr.
	Nieuwe Tijd A	1500 na Chr.	1650 na Chr.
Middeleeuwen	Late Middeleeuwen B	1250 na Chr.	1500 na Chr.
	Late Middeleeuwen A	1050 na Chr.	1250 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen D	900 na Chr.	1050 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen C	725 na Chr.	900 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen B	525 na Chr.	725 na Chr.
	Vroege Middeleeuwen A	450 na Chr.	525 na Chr.
Romeinse Tijd	Laat-Romeinse Tijd B	350 na Chr.	450 na Chr.
	Laat-Romeinse Tijd A	270 na Chr.	350 na Chr.
	Midden-Romeinse Tijd B	150 na Chr.	270 na Chr.
	Midden-Romeinse Tijd A	70 na Chr.	150 na Chr.
	Vroeg-Romeinse Tijd B	25 na Chr.	70 na Chr.
	Vroeg-Romeinse Tijd A	12 voor Chr.	25 na Chr.
IJzertijd	Late IJzertijd	250 voor Chr.	12 voor Chr.
	Midden-IJzertijd	500 voor Chr.	250 voor Chr.
	Vroege IJzertijd	800 voor Chr.	500 voor Chr.
Bronstijd	Late Bronstijd	1100 voor Chr.	800 voor Chr.
	Midden-Bronstijd B	1500 voor Chr.	1100 voor Chr.
	Midden-Bronstijd A	1800 voor Chr.	1500 voor Chr.
	Vroege Bronstijd	2000 voor Chr.	1800 voor Chr.
Neolithicum	Laat-Neolithicum B	2450 voor Chr.	2000 voor Chr.
	Laat-Neolithicum A	2850 voor Chr.	2450 voor Chr.
	Midden-Neolithicum B	3400 voor Chr.	2850 voor Chr.
	Midden-Neolithicum A	4200 voor Chr.	3400 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum B	4900 voor Chr.	4200 voor Chr.
	Vroeg-Neolithicum A	5300 voor Chr.	4900 voor Chr.
Mesolithicum	Laat-Mesolithicum	6450 voor Chr.	4900 voor Chr.
	Midden-Mesolithicum	7100 voor Chr.	6450 voor Chr.
	Vroeg-Mesolithicum	8800 voor Chr.	7100 voor Chr.
Paleolithicum	Laat-Paleolithicum B	18.000 BP	8.800 voor Chr.
	Laat-Paleolithicum A	35.000 BP	18.000 BP
	Midden-Paleolithicum	300.000 BP	35.000 BP
	Vroeg-Paleolithicum	-	300.000 BP